

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ

7^ο Πανελληνίου Συνεδρίου Αγγειακών Εγκεφαλικών Νόσων

Με το τέλος του 7^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Αγγειακών Εγκεφαλικών Νόσων θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά όλους τους συμμετέχοντες και όσους συνεργάστηκαν στην επιτυχία του Συνεδρίου. Η εξαιρετικά μεγάλη συμμετοχή, οι συζητήσεις παρουσία συναδέλφων διαφορετικών ειδικοτήτων και το επίπεδο των παρουσιάσεων ανεβάζουν σημαντικά τον πήχυ των απαιτήσεων για αντίστοιχες διοργανώσεις στο μέλλον.

Με εκτίμηση, το ΔΣ της ΕΕΑΕΝ

Πέμπτη 1 Νοεμβρίου 2018

Η αρχή του συνεδρίου έγινε με ενδιαφέρουσες προφορικές ανακοινώσεις σχετικά με τις ενδοεγκεφαλικές αιμορραγίες λόγω λήψης από του στόματος αντιπηκτικών. Ακολούθησε η στρογγυλή τράπεζα σχετικά με ασυνήθη αίτια ισχαιμικών ΑΕΕ, στο οποίο ανέμεσα σε άλλα ανακοινώθηκαν από τον καθηγητή κο Μήτσια οι δύο νέες θεραπείες της νόσου Fabry. Στο κλινικό εστιασμένο σεμινάριο για τους μιμητές της εγκεφαλικής ισχαιμίας ιδιαίτερη συζήτηση έγινε για το σύνδρομο Handl. Σε μια κατάμεστη αίθουσα παρουσιάστηκαν από τον καθηγητή κο Κρόγια οι επικαιροποιημένες οδηγίες για την ενδοφλέβια θρομβόλυση, με μείωση των αντενδείξεων και απλοποίηση της θεραπείας. Ο επ. καθηγητής κος Καραπαναγιωτίδης παρουσίασε τα δεδομένα που ισχυροποιούν την χορήγηση ενδοφλέβιας θρομβόλυσης προ της μηχανικής θρομβεκτομής σε κατάλληλους ασθενείς (bridging). Νωρίς το απόγευμα υπήρχαν δύο σημαντικές στρογγυλές τράπεζες για την αποκατάσταση μετά από ΑΕΕ καθώς και για την ενδαγγειακή αντιμετώπιση σε ανευρύσματα και αρτηριοφλεβώδεις δυσπλασίες εγκεφάλου και νωτιαίου μυελού.

Ακολούθησε μια σημαντική στρογγυλή τράπεζα για ένα από τα πιο επίκαιρα ζητήματα της οξείας αντιμετώπισης των ισχαιμικών ΑΕΕ, την μηχανική θρομβεκτομή. Ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε η συμμετοχή Ελλήνων συναδέλφων επεμβατικών νευροακτινολόγων από σημαντικά κέντρα του εξωτερικού. Ο κος Ρέντζος (Γκέτεμποργκ) βασικός ερευνητής στην μελέτη AnStroke, αναφέρθηκε στο αναισθησιολογικό πρωτόκολλο κατά την διάρκεια της θρομβεκτομής. Ο κος Ψυχογιός (Γκέντινγκεν), μέσω διαδικτύου παρουσίασε τα πλεονεκτήματα του one stop management με την χρήση Flat Panel CT στον αγγειογράφο. Ο κος Λομπότεσης (Λονδίνο) παρουσίασε στοιχεία για την ευνοϊκή σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας της μηχανικής θρομβεκτομής. Η πολύ ενδιαφέρουσα πρώτη ημέρα έκλεισε με την παρουσίαση πρακτικών αλγορίθμων διαχείρισης ασθενών με οξύ ισχαιμικό ΑΕΕ.

Παρασκευή 2 Νοεμβρίου 2018

Τη δεύτερη ημέρα του συνεδρίου υπήρχαν ενδιαφέρουσες προφορικές ανακοινώσεις, τόσο κλινικά περιστατικά όσο και πολυκεντρικές εργασίες, όπως νέα στοιχεία από το Evros registry σχετικά με τον κίνδυνο υποτροπής και την επιβίωση μετά από ΑΕΕ, τη στάθμιση της κλίμακας ROPE και την επίπτωση των embolic strokes of unknown significance (ESUS) στον ελληνικό πληθυσμό.

Το πρωινό σε μια κατάμεστη αίθουσα παρουσιάστηκαν τα νεώτερα δεδομένα της απεικόνισης στο οξύ ισχαιμικό ΑΕΕ και πώς οι νεότερες μελέτες θρομβεκτομής αλλάζουν τα πρωτόκολλα απεικόνισης. Το απόγευμα παρουσιάστηκαν και νεότερες τεχνικές απεικόνισης των ενδοκρανίων αγγείων που ανοίγουν νέες μη επεμβατικές δυνατότητες διάγνωσης αγγειίτιδας του ΚΝΣ.

Δύο ομιλητές από την Γερμανία ο Prof Schellinger και ο Prof Kohrman κράτησαν αμείωτο το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων μοιράζοντας την πολύτιμη πολυετή εμπειρία τους στην ενδοφλέβια θρομβόλυση. Ο Prof Schellinger αποδόμησε τα αποτελέσματα της μελέτης ENCHANTED, η οποία προτείνει καθιερωμένες δόσεις αλτεπλάσης ως ασφαλέστερες, και συνέστησε την πλήρη δόση του φαρμάκου που είναι καθιερωμένη μετά από πολλές τυχαιοποιημένες μελέτες. Επίσης εξέφρασε επιφυλάξεις και για τη χρήση τενεκτεπλάσης στη θέση της αλτεπλάσης καθώς υπάρχει μόνο μια μελέτη, η EXTEND IA TNK, σύμφωνα με την οποία η χορήγηση τενεκτεπλάσης αύξησε την πιθανότητα επανακαναλοποίησης σε ασθενείς με απόφραξη μεγάλου αγγείου. Ο διακεκρμένος Επεμβατικός Ακτινολόγος καθηγητής κος Μπότσαρης παρουσίασε τις νεότερες εξελίξεις στην επέκταση του χρονικού παραθύρου της μηχανικής θρομβεκτομής στο ΙΑΕΕ.

Από τους καθηγητές κ.κ. Τσιβγούλη και Τσιούφη (Πρόεδρο της Ελληνικής Καρδιολογικής Εταιρείας) έγινε ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των ενδείξεων των εμφυτεύσιμων καταγραφών του καρδιακού ρυθμού σε ασθενείς με κρυπτογενές ισχαιμικό ΑΕΕ. Ο κος Καραπαναγιωτίδης παρουσίασε τα δεδομένα ασφαλείας και αποτελεσματικότητας της μιγλουστάτης, της νέας από του στόματος εγκεκριμένης θεραπείας για τη νόσο Fabry. Επίσης ο κος Τσιβγούλης συνόψισε τα δεδομένα της πρόσφατα ανακοινωθείσας μελέτης RESPECT-ESUS.

Το απόγευμα της ίδιας ημέρας μετά την παρουσίαση εικόνων υψηλής ανάλυσης μαγνητικής τομογραφίας του τοιχώματος των ενδοκρανίων αρτηριών από τον ακτινολόγο κο Λάχανη ακολούθησε στρογγυλή τράπεζα που επικεντρώθηκε στα αιμορραγικά ΑΕΕ. Η ημέρα έκλεισε με τη διάλεξη του ειδικού στην αμυλοειδική αγγειοπάθεια εγκεφάλου Prof Werring. Παρουσιάστηκαν τα τελευταία δεδομένα για αυτή τη συχνή αλλά ακόμη όχι ιδιαίτερα γνωστή εγκεφαλική νόσο καθώς και για τους διάφορους υποτύπους αυτής. Ο ομιλητής υπογράμμισε τη σημασία της επιφανειακής σιδήρωσης του εγκεφάλου και της φλοιικής υπαρανοειδούς αιμορραγίας ως παράγοντες αύξησης του κινδύνου ενδοκρανιακής αιμορραγίας στους ασθενείς που πάσχουν από τη νόσο.

Σάββατο 3 Νοεμβρίου 2018

Το πρωί ξεκίνησε με παρουσίαση δύσκολων περιστατικών ενδοφλέβιας θρομβόλυσης από μονάδες εγκεφαλικών από όλη την επικράτεια. Οι ξένοι προσκεκλημένοι Prof Schellinger και Prof Kohrman σχολίασαν θετικά την διαχείριση των ασθενών και μοιράστηκαν τις δικές τους θετικές και αρνητικές εμπειρίες σε αντίστοιχα περιστατικά. Ακολούθησαν αντιπαραθέσεις για τους τρόπους θεραπείας των συμπτωματικών και ασυμπτωματικών κερωτίδων με τη συμμετοχή καταξιωμένων αγγειοχειρουργών και επεμβατικών ακτινολόγων. Ο Prof Steiner συνόψισε τις νεότερες εξελίξεις στη θεραπεία της ενδοεγκεφαλικής αιμορραγίας.

Αναφέρθηκαν οι ενδείξεις χορήγησης συμπυκνώματος προθρομβινικού συμπλέγματος στις ενδοεγκεφαλικές αιμορραγίες από αντιπηκτικά και αναλύθηκε ο ρόλος της σύγκλισης του ανοικτού ωοειδούς τμήματος στη δευτερογενή πρόληψη του ΙΑΕΕ. Επίσης παρουσιάστηκαν τα συγκριτικά αποτελέσματα της απευθείας θρομβοναρόφησης στο ΙΑΕΕ, ενώ αναλύθηκε και πρακτικός αλγόριθμος διαχείρισης των νεότερης γενιάς αντιπηκτικών σε ασθενείς με κολπική μαρμαρυγή και ισχαιμικό ΑΕΕ, ο οποίος βασίστηκε στην εξατομικευμένη επιλογή του κατάλληλου αντιπηκτικού με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε ασθενή.

Μια ιδιαίτερα σημαντική ανακοίνωση έγινε σχετικά με την ενδοφλέβια θρομβόλυση στην ελληνική πραγματικότητα από τον καθηγητή κο Τσιβγούλη, ο οποίος παρουσίασε τα νεότερα δεδομένα από τη βάση δεδομένων SITS για τη χώρα μας. Στην ομιλία του παρουσίασε την ιστορία αλλά και το δυναμικό παρόν της ενδοφλέβιας θρομβόλυσης στη χώρα μας και αναφέρθηκε σε πολλούς ανθρώπους οι οποίοι εργάστηκαν και συνεχίζουν να εργάζονται για την πρόωψη της θεραπείας των ΙΑΕΕ στην Ελλάδα.

Το απόγευμα σε πλήρη αίθουσα ολοκληρώθηκε μια ενδιαφέρουσα στρογγυλή τράπεζα για τη δευτερογενή πρόληψη των ΑΕΕ, με ομιλητές νευρολόγους αλλά και συναδέλφους άλλων ειδικοτήτων, παθολόγων, καρδιολόγων, ειδικών στο σακχαρώδη διαβήτη, τη διατροφολογία κ.ά. Ο καθηγητής κος Χατζηγεωργίου έδωσε στη συνέχεια μια αναλυτική ομιλία για τη γενετική προσέγγιση στη διερεύνηση των ΑΕΕ, αναλύοντας υπογράμμισε τη σημασία των παραγοντιδικών νόσων όσο και για γενετική προδιάθεση για ΑΕΕ μετά τις νεότερες έρευνες GWAS.

Ο πολυσυλλεκτικός από άποψη ειδικοτήτων χαρακτήρας του συνεδρίου επιβεβαιώθηκε με τις εισηγίες των καθηγητών κ.κ. Φιλιππίδη και Καρδαμάνη (παθολογία-νεφρολογία) οι οποίοι αναφέρθηκαν στην καρδιακή ανεπάρκεια και τις αγγειίτιδες του ΚΝΣ αντίστοιχα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον και συμμετοχή προσέκλυσαν τα δύο εργαστήρια (workshops) σχετικά με την έγχυση βοτουλινικής τοξίνης σε ασθενείς με σπαστικότητα μετά από ΑΕΕ.

Κυριακή 4 Νοεμβρίου 2018

Η τελευταία ημέρα του συνεδρίου ξεκίνησε με μια πρωτότυπη και εξαιρετικά εκπαιδευτική στρογγυλή τράπεζα με θέμα τη στατιστική. Πρώτος ο νευρολόγος κος Κατσάνος έκανε μια συνοπτική παρουσίαση της διαδικασίας συγγραφής και κριτικής αποτίμησης μιας μετα-ανάλυσης. Ο επ. καθηγητής κος Καραπαναγιωτίδης παρουσίασε τη σπουδαιότητα των real-life data ως συμπληρωματικών των κλινικών μελετών και ο επ. Καθηγητής Στατιστικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κος Μαυρίδης εξήγησε τη λογική των μελετών στάθμισης με σκορ επιρρέπειας. Το επιστημονικό πρόγραμμα του συνεδρίου ολοκληρώθηκε με την στρογγυλή τράπεζα για τη θέση της νευροχειρουργικής αντιμετώπισης σε ασθενείς με ΑΕΕ με την παρουσία των καθηγητών κ.κ. Μποιάτση (Αθήνα), Μπριμπίλη (Αλεξανδρούπολη) και του Προέδρου της Ελληνικής Νευροχειρουργικής Εταιρείας καθηγητού κο Φόρογλου.

Συνοψίζοντας, το 7^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αγγειακών Εγκεφαλικών Νόσων ήταν ένα συνέδριο με εξαιρετικά πυκνό πρόγραμμα που κατάφερε σε λίγες ημέρες να παρουσιάσει τις καταγιστικές επιστημονικές εξελίξεις των τελευταίων δύο ετών, να συγκεντρώσει εξέχοντες ομιλητές από την Ευρώπη και να κρατήσει αμείωτο το ενδιαφέρον των παρευρισκομένων από την έναρξη ως τη λήξη του θέτοντας ψηλά τον πήχυ για τις επόμενες εκδηλώσεις. Ελπίζουμε να συναντηθούμε ξανά με νεότερα δεδομένα επόμενου συνεδρίου!

Επιμέλεια κειμένων:

Απόστολος Σαφούρης, Κλέαρχος Ψυχογιός
Μονάδα Εγκεφαλικών Μεταβολικών Παιραιά
Μέλη της Ελληνικής Εταιρείας Αγγειακών Εγκεφαλικών Νόσων

Τελετή έναρξης

Η τελετή έναρξης έγινε παρουσία του Κοσμήτορα της Σχολής Επιστημών Υγείας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καθηγητή κο Γεώργιο Δαρδάβεση, ο οποίος απεύθυνε χαιρετισμό. Στη συνέχεια παρουσιάστηκε από τον Πρόεδρο του ΔΣ της ΕΕΑΕΝ καθηγητή Νευρολογίας κο Κων. Βαδικόλια μία σύντομη αναδρομή στην ιστορία της Ελληνικής Εταιρείας Αγγειακών Εγκεφαλικών Νόσων από την ίδρυσή της έως σήμερα με στιγμιότυπα από προηγούμενα πανελλήνια συνέδρια. Ακολούθησε ειδικό αφιέρωμα στην Παγκόσμια Ημέρα ΑΕΕ και την Ελληνική Εταιρεία Υποστήριξης. Κατά την διάρκεια της τελετής σε συγκινητικό κλίμα από συνεργάτες και συναδέλφους τιμήθηκαν από το Δ. οι κλώνη πρόεδρος της ΕΕΑΕΝ, καθηγητής του ΑΠΘ, Ν. Φόρογλου, Δ. Κισκίνη, Δ. Καρακώστας καθώς και ο επίτιμος Πρόεδρος κος Ν. Αρτέμης.

Διοικητικό Συμβούλιο & Επιτροπές ΕΕΑΕΝ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κωνσταντίνος Βαδικόλιας

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Jobst Rudolf

ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Γεώργιος Τσιβγούλης

ΤΑΜΙΑΣ

Θεόδωρος Καραπαναγιωτίδης

ΜΕΛΗ

Σωτήριος Γιαννόπουλος

Παναγιώτης Μήτσιος

Ανδρέας Ξάνθης

ΕΞΕΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Κωνσταντίνος Κωμόλης

Ιωάννης Ελλούλ

Χρήστος Σαββόπουλος

ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Νικόλαος Αρτέμης

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΠΡΟΕΔΡΟΙ

Γεώργιος Φόρογλου

Δημήτριος Κισκίνης

Δημήτρης Καρακώστας

